

מודה בנזק צער ובושת. 23.

1. בבא קמא ה. "האונס והמפתה והמוציא שם רע" עד "המטמא והמדמע והמנסך"

האונס והמפתה והמוציא שם רע דממונא הוא, ליתני! מה נפשך? אי נזק - תנא ליה, אי צער - תנא ליה, אי בשת - תנא ליה, אי פגם - היינו נזק, מה אית לך למימר? קנסא, בקנסא לא קמיירי.

2. רמב"ם הלכות חובל ומזיק ה:ו-ח

הלכה ו

הודה החובל שהוא חבל משלם חמשה דברים, שהרי העדים היו שם שנכנס לתוך ידו שלם בשעת המריבה ויצא חבול, אבל אם לא היו שם עדים כלל והוא אומר חבלת בי והודה מעצמו פטור מן הנזק ומן הצער וחייב בשבת ב ובושת וריפוי על פי עצמו, לפיכך אם כפר ואמר לא חבלתי נשבע שבועת הסת.

הלכה ז

ולמה משלם אדם שלשה דברים אלו על פי עצמו, שהשבת והריפוי ממון הוא ואינו קנס, שאם לא יתן לו הרי חסרו ממון שהוא מתרפא בו ובטל ממלאכתו, והבושת לא הגיעה לו אלא בשעה שהודה בפניו שהוא חבל בו, שהנחבל שלא חבל בו בפני בני אדם אין לו בושת והודאתו בבית דין היא שביישה אותו.

הלכה ח

נמצאת למד שאין הפרש בבושת בין בושה המגיעה לו אם חבל בו בפני אחרים ובין בושה המגיעה לו בעת שהודה בפני אחרים שחבל בו, לפיכך משלם אדם בושת על פי עצמו.

3. רמב"ם הלכות שבועות ח:א,ג

הלכה א

הגונב שורו של חברו וטבחו או מכרו, תבעו בעל השור ואמר לו גנבת שורי וטבת או מכרת והוא אומר גנבתי אבל לא טבחתי ולא מכרתי ונשבע הרי זה פטור משבועת הפקדון, שאילו הודה מעצמו שטבח או מכר לא היה משלם תשלומי ארבעה וחמשה מפני שהוא קנס כמו שיתבאר בהלכות גנבה, ונמצא זה כמו שלא כפר ממון ולפיכך פטור משבועת הפקדון וחייב בשבועת ביטוי שהרי נשבע על שקר שלא טבח והוא טבח.

הלכה ג

התובע את חברו בדבר שיש בו קנס שאינו משלם אותו על פי עצמו כמו שבארנו, ויש בו ממון שהוא משלם אותו על פי עצמו וכפר בכל דבר ונשבע הרי זה חייב משום שבועת הפקדון, כיצד תבעו ואמר לו אנסת או פתית בתי והוא אמר לא אנסתי ולא פתיתי ונשבע חייב בשבועת הפקדון, שאע"פ שאינו משלם קנס על פי עצמו אילו הודה היה משלם בשת ופגם על פי עצמו, וכן האומר לחברו גנבת שורי והוא אומר לא גנבתי ונשבע חייב בשבועת הפקדון שאע"פ שאינו משלם כפל בהודאתו משלם הוא את הקרן בהודאתו.

4. כסף משנה הלכות נערה בתולה ב: יב "יש לתמוה" עד "לאומרם בשבועות"

ש לתמוה על זה שהרי כתב בפרק ה' מהלכות חובל שאם הודה מעצמו פטור מן הנזק ומן הצער. והנגיד רבינו יהושע מבני בניו של רבינו נשאל על זה והשיב משפט הצער בנערה אינו כמו משפטו בנחבל לפי שבנערה ענין נוסף והוא הפגם והפגם ישלם אותו על פי עצמו ושמו משפט הצער כמו הפגם

5. רמב"ם הלכות חובל ומזיק א:ג,ה,ו

הלכה ג

זה שנאמר בתורה כאשר יתן מום באדם כן יתן בו אינו לחבול בזה כמו שחבל בחבירו אלא שהוא ראוי לחסרו אבר או לחבול בו כמו שעשה ולפיכך משלם נזקו, והרי הוא אומר +במדבר ל"ה ל"א+ ולא תקחו כופר לנפש רוצח, לרוצח בלבד הוא שאין כופר אבל לחסרון איברים או לחבלות יש כופר.

הלכה ה

ומנין שזה שנאמר באיברים עין תחת עין וכו' תשלומין הוא, שנאמר +משפטים כ"א כ"ה+ חבורה תחת חבורה ובפירושו נאמר וכי יכה איש את רעהו באבן או באגרוף וגו' רק שבתו יתן ורפא ירפא, הא למדת שתחת שנאמר בחבורה תשלומין, והוא הדין לתחת הנאמר בעין ובשאר איברים

הלכה ו

אע"פ שדברים אלו נראים מענין תורה שבכתב כולן מפורשין הן מפי משה מהר סיני וכולן הלכה למעשה הן בידינו וכזה ראו אבותינו דנין בבית דינו של יהושע ובבית דינו של שמואל הרמתי ובכל בית דין ובית דין שעמדו מימות משה ועד עכשיו.

6. רש"י בבא קמא פג: ד"ה וכמה הוא יפה

מתני'. החובל - וכמה הוא יפה - שהרי הזיקו והפסידו ממון זה שאם היה נצרך היה מוכר עצמו בעבד עברי.

7. רא"ש בבא קמא ח:א מתחילת דבריו עד "רואין כמה הוא יפה"

א [דף פג ע"ב] החובל בחבירו חייב בחמשה דברים. בנזק כדמפרש בסיפא סימא את עינו קיטע את ידו שבר את רגלו רואין אותו כאילו הוא עבד כנעני נמכר בשוקא שהוא נמכר לעולם. אבל עבד עברי אין לו שומא להמכר לעולם להפסיד לו בשומא הזאת. שהרי היה יכול למכור את עצמו לישש ולאחר שיצא בשש ימכור עצמו שנית וכן כל ימיו.

8. רמב"ם הלכות חובל ומזיק ד:ט

הלכה ט

החובל בחבירו ביום הכפורים אפילו במזיד חייב בתשלומין אע"פ שעבר עבירה שהוא חייב עליה מלקות, והלא כל המחוייב מלקות ותשלומין לוקה ואינו משלם שאין אדם לוקה ומשלם, כך הם הדברים בכל חוץ * מחובל בחבירו שהוא משלם שהרי בפירושו רבתה תורה חובל בחבירו לתשלומין שנ' +שמות כ"א י"ט+ רק שבתו יתן ורפא ירפא.

9. כתובות לא: "ורמינהו אלו הן הלוקין" עד לב. "אחותו בוגרת נמי"

ורמינהו, אלו הן הלוקין: הבא על אחותו, ועל אחות אביו, ועל אחות אמו, ועל אחות אשתו, ועל אשת אחיו, ועל אשת אחי אביו, ועל הנדה; קיימא לן דאינו לוקה ומשלם! אמר עולא, לא קשיא: כאן באחותו נערה, כאן באחותו בוגרת.

10. כתובות לב: "רבי יוחנן אמר אפילו" עד "והיכא איתמר"

רבי יוחנן אמר: אפילו תימא אחותו נערה, כאן שהתרו בו, כאן שלא התרו בו. אלמא קסבר רבי יוחנן: כל היכא דאיכא ממון ומלקות ואתרו ביה - מילקא לקי, ממונא לא משלם, מנא ליה לר' יוחנן הא? אמר קרא: גכדי רשעתו, משום רשעה אחת אתה מחייבו, ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות, וסמיך ליה ארבעים יכנו. והרי חובל בחבירו דאיכא ממון ומלקות, ממונא משלם, מילקא לא לקי! וכי תימא הני מילי היכא דלא אתרו ביה, אבל אתרו ביה - מילקא לקי, ממונא לא משלם, והאמר ר' אמי א"ר יוחנן: הכהו הכאה שאין בה שוה פרוטה - לוקה, היכי דמי? אי דלא אתרו ביה, אמאי לוקה? אלא פשיטא דאתרו ביה, וטעמא דלית בה שוה פרוטה, הא אית בה שוה פרוטה - ממונא משלם, מילקא לא לקי! כדאמר רבי אילעא: בפירושו ריבתה תורה עדים זוממין לתשלומין, הכא נמי בפירושו ריבתה תורה חובל בחבירו לתשלומין.

11. בבא קמא צא. "אמרי במערבא משמיה" עד "הכל לפי כבודו"

אמרי במערבא משמיה דרבי יוסי בר אבין, זאת אומרת: ביישו בדברים פטור מכלום.